

Tres capellans de pedra picada

written by Josep M. Boixareu Vilaplana | 8 de novembre de 2020
Amics, amigues. Escric amb la tristor d'una mort i l'estímul d'una vida exemplar, intensa. Ahir (per dilluns 2 de novembre) vaig anar a Marata (municipi de les Franqueses del Vallès) per acomiadar el cos del seu rector Mn. Josep Cardús, l'ànima deu volar molt alt, molt amunt. A Mn. Cardús l'havia tractat unes quantes vegades, no moltes ni tampoc parlant profundament, però és de les persones que m'han deixat empremta pel seu tracte, sec i amable alhora, però sobretot pel que des de fa molts anys en sé d'ell. Potser des de Marata, tan a prop de Llerona, m'arribaven les seves ones de saviesa, ferma i alhora humilitat. Davant de l'església romànica, petita, rica i preciosa, vaig sentir molts comentaris dels qui el tenien com a rector i amic des de feia seixanta-tres anys a Marata i trenta-quatre a Corró d'Amunt, un altre poble proper del mateix municipi.

El qualificatiu que més vaig escoltar era el de "pal de paller", encara que ell digués que un pal de paller sense palla no és res. Però amb ell i els seus pobletans feien un paller ufanós, preciós, fructífer. Abans de tot era un bon capellà, podríem dir-ne rural, amb tota l'honra que suposa, i un guia en tots els aspectes de la vida social, cultural, de defensa del territori i de Catalunya. En un poble com Marata, que ara no arriba als 200 habitants, l'any 1958 hi va fundar el Centre Cultural que sempre ha bullit amb aquest do que cohesiona i fa riques en esperit les persones i la societat. D'un amic que en va ser membre de jove, sé que Mn. Cardús també va fundar un Grup Escorta. Havíem d'anar-lo a visitar a la residència on estava darrerament però el confinament de primer i ara la mort ho van impedir. Del recordatori que tinc al davant només en cito la seva primera frase que hi figura: "A Marata hi vaig anar enamorat, i encara em dura

l'enamorament (1961)". Seguia, i segur que deu seguir.

Fa poc menys d'un any, el 26 de novembre de 2019, la periodista de *Catalunya Religió*, Laura Mor, li va fer una entrevista en la qual el titular recull una frase de Mn. Josep: "Si llegim l'Evangelí d'una manera ideològica, l'espatllem". De l'entrevista m'agrada especialment un paràgraf: "Són 89 anys farcits d'anècdotes. Una vegada van declarar el capellà Josep Dalmau en recerca i captura. Els diumenges anava de Gallifa a Barcelona i, amb el cotxe, baixava noies de la parròquia que estudiaven a la ciutat. Anar amb noies va servir d'excusa per detenir-lo. 'Ell les repartia i li van fer un escàndol, i va mirar de desaparèixer'. Aquell dissabte i diumenge, Cardús i Dalmau van fer intercanvi de parròquies. L'un va anar a dir missa a casa de l'altre. 'El dissabte al vespre va aparèixer la Guàrdia Civil, estaven esperant que arribés. I diumenge igual. Dilluns me'n vaig anar a veure el bisbe Ramon Masnou, de Vic, a explicar la meua versió', recorda Cardús".

Mn. Cardús té la Medalla d'Honor del municipi de les Franqueses del Vallès. Des d'ahir mateix tinc a les meves mans, encara amb olor de tinta, un llibre sobre Marata, titulat *Amb Marata com a pretext. Història i vida al Vallès* (c.s. IV-XVIII). Figuren com a coordinadors Mn. Josep Cardús i Eva Navarrete, actual presidenta del Centre Cultural de Marata. Em consta com tots dos han treballat intensament en l'elaboració d'aquest interessant i ben documentat llibre que per poc Mn. Cardús no veu. El va veure i això sempre és una recompensa a una vida tan densa i generosa.

He fet referència a Mn. Josep Dalmau mitjançant el mateix Mn. Cardús i amb tota la intenció que al final entendreu. Mossèn Dalmau, després de passar per diverses parròquies, el 1958 el van nomenar rector de Gallifa, un poble del Vallès Occidental que tampoc arriba als 200 habitants. Havia participat activament en moviments obrers, democràtics i catalanistes. Els més vells sabem que, a l'època, tot això era pecat. Per

acabar d'arrodonir-ho, Mn. Dalmau era molt crític amb la jerarquia eclesiàstica i el van enviar a Gallifa per allunyar-lo del bisbat de Barcelona pensant que des d'aquella destinació no faria nosa.

Mn. Josep Dalmau, com les persones que no es rendeixen i persisteixen en els seus ideals, va fer una gran tasca a Gallifa i des de Gallifa. La seva gran obra va ser convertir el Castell de Gallifa en el Santuari Ecològic del Castell de Gallifa. Des d'allí remouria consciències amb l'objectiu de salvar la terra, el país i el planeta. Les peregrinacions i festes entorn del Santuari de la Mare de Déu de l'Ecologia han estat i són mostres de l'impacte transcendent d'aquell capellà que feia nosa a la jerarquia eclesiàstica i civil. L'any 1996 va ser guardonat amb la Creu De Sant Jordi i va morir el 2018. Havia escrit una colla de llibres, des de les *Distensions cristiano-marxistes* el 1967 fins a les seves memòries recollides sota els títols *Un capellà rebel, un sacerdot lliure* el 2009 i *Una lluita per sobreviure amb dignitat* el 2014.

Recordo que la darrera vegada que ens vam veure va ser a l'avantsala d'un conseller de la Generalitat; anàvem amb un amic i amb Mn. Joan Vallicrosa que és el capellà que em faltava per completar un trio històric de sacerdots-rectors que en una època van ser la veu d'una Església que es volia mantenir fidel a l'Evangelí malgrat les circumstàncies adverses que emanaven del nacionalcatolicisme. De Mn. Vallicrosa en podria dir tantes coses que alguns ja m'heu sentit a dir manta vegada, que em limitaré a fer tres pinzellades de l'amic i rector de Llerona, un poble molt escampat, a prop de Marata i no tan lluny de Gallifa, que ara ronda els 1300 habitants. Mn. Joan hi va ser destinat el 1959 després d'haver passat per diverses parròquies. Va arribar damunt d'una motocicleta Guzzi amb la sotana arromangada. Ja era un senyal. Va ser qui va acabar, amb l'ajut de bona part del poble, de donar vida al Casal parroquial i l'entorn amb

tota mena d'activitats per al poble, a redós del monument històric artístic de la preromànica església de Santa Maria. Una gran tasca del mossèn va ser l'endegament de l'Esplai i Colònies d'estiu dels joves monitors per als nens i joves de Llerona i una ampla rodalia de pobles. A més d'un bon capellà era un home de cultura, sobretot científica. Havíem passat moltes, moltes hores de nit i de dia, xerrant sobre física, arqueologia o guaitant pels respectius telescopis. Es presentava per les cases del poble sense avisar per fer-la petar i gaudir d'un pa amb tomàquet i trago. Les seves trifulgues amb els successius ajuntaments són antològiques. Va rebutjar la Medalla d'Honor del Municipi en l'època d'un alcalde poc transparent i que va destrossar moltes coses. Diuen que va renunciar a un bisbat per poder dedicar-se a Llerona. Va publicar el llibre: *Santa Maria de Llerona. Un poble amb arrels* el 1990. Va morir el 30 de desembre de 2014. La seva petjada és profunda i serà difícil trobar un peu que vagi tan a fons.

I arribo al final posant en relleu algunes de les coincidències i valors que tenien en comú els tres capellans-rectors que he tractat de dibuixar maldestrament però amb sentiment sincer. Havien nascut amb poca diferència d'anys, entre el 1926 i el 1930. Devien haver estudiat al seminari simultàniament. Tots tres van ser incòmodes per a la jerarquia eclesiàstica i per al franquisme. Han deixat arrels profundes als seus respectius pobles als quals han servit amb dedicació i generositat. Una gran fita comuna: atreïen a les seves parròquies gent del poble, de la rodalia i de Barcelona. Durant el Concili Vaticà II, qui volia saber què es feia i què s'acordava en el Concili anava a missa a Gallifa, Llerona o Marata. La jerarquia i la premsa callaven. Allò que es forjava al Vaticà no els feia el pes o la censura funcionava a fons. Però els tres mossens no miraven als costats sinó allà on es feia una reforma en la línia de Jesucrist. Em consta que tan Mn. Dalmau com Mn. Vallicrosa van ser estomacats en la famosa repressió policíaca de la Via Laietana (any 1965, aprox.); no

estic segur si hi era Mn. Cardús per manca d'informació, però me l'imagino allí corrent davant dels grisos amb la sotana arromangada. Tots tres van ser homes de Déu, del territori, del poble, de Catalunya, de cultura de tota mena, i la seva substitució em preocupa des de fa temps i crec que ens hauria de preocupar a molts. El país i l'Església necessiten més que mai persones com ells. No sé què donaria per tenir una fotografia dels tres junts, però el seu missatge quallarà durant generacions. Tots tres han deixat llibres.